

## РЕЦЕНЗИЯ

от Проф. Д-р Валентина Христова Маджова, д.м.

Ръководител на Катедра по Обща медицина

Факултет по медицина, Медицински Университет „Проф. Д-р Параскев Стоянов“ - Варна

Относно: Дисертационен труд на тема: „Пътят от професионалното изпепеляване към професионалното удовлетворение в общата медицинска практика.

Обща медицина като професионален избор“

с автор Доц. Д-р Радост Спиридонова Асенова, д.м.

за присъждане на научна степен „Доктор на науките“

по научната специалност „Обща медицина“

област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт

професионално направление 7.1. Медицина

### 1. Общо представяне на процедурата

Съгласно Заповед на Ректора на МУ - Пловдив № Р-1336/18.08.2021 г. съм определена да участвам в състава на Научното жури по процедура за публична защита на дисертационен труд и присъждане на НС „Доктор на науките“ на доц. д-р Радост Асенова, д.м.

Според решение на първото неприсъствено заседание на Научното жури съм определена за рецензент.

Представеният ми комплект материали на електронен носител е в съответствие с чл.80 (1) от I. Раздел. Придобиване на научната степен „Доктор на науките“ от Правилника на МУ - Пловдив от 28.01.2021 г.

### 2. Кратки биографични данни

Трудно е в няколко реда да се опише разнообразната клинична и академична дейност на Доц. Д-р Радост Спиридонова Асенова. Тя е родена в Пловдив през 1973 г. В родния си град завършва Математическа гимназия (1991) и Магистратура по медицина (1997) във ВМИ.

Професионалният ѝ път като лекар започва от участъков терапевт в Първа Градска поликлиника в Пловдив. Успоредно с това през 1999 г. започва и академичното ѝ развитие като редовен докторант, а през 2009 г. тя защитава успешно дисертационен труд за ОНС „Доктор“ като свободен докторант.

През 2002 г. д-р Радост Асенова е избрана за асистент в Катедра Обща медицина в МУ - Пловдив и академичното ѝ развитие преминава през степените – старши и главен асистент,

а от 2012 г. е Доцент в Секция по Обща медицина на Катедра „Здравен мениджмънт, икономика на здравеопазването и обща медицина“ към ФОЗ на МУ - Пловдив.

От 2009 г. досега е ръководител на служба по трудова медицина „Булмедикус“ ЕООД.

От 2013 г. и понастоящем тя работи като ОПЛ в амбулатория за първична медицинска практика, акредитирана за обучение по обща медицина.

Освен върху практическата си дейност като лекар, доц. Д-р Радост Асенова работи и върху академичното си кариерно развитие и през април 2020 г. е избрана за ръководител на Катедра „Урология и обща медицина“ при Медицински факултет на МУ – Пловдив.

Доц. Д-р Радост Асенова има придобити 2 специалности: обща медицина (2004) и трудова медицина (2008) и магистратура по Здравен мениджмънт (2009).

Тя има проведени многобройни квалификационни курсове в различни направления на общата медицина и преподаването ѝ на български и английски. Била е гост лектор на множество научни форуми у нас и в чужбина и редица участия по линия на преподавателската мобилност: Гърция (2010), Италия (2009), Турция (2008), Белгия (2008) и Литва (2007).

Специално внимание бих искала да обърна на участието доц. Д-р Радост Асенова в различни европейски организации в областта на Общата медицина. Тя е член на WONCA – World Organization of Family Doctors (2016-), IPCRG – International Primary Care Respiratory Group (2016-), EUROPREV - Европейска организация за промоция и превенция в общата медицинска практика (2001), ASPHER (2012-2015), AGP/FMSEE – Association of General Practice / Family Medicine of South East Europe (2008-2015) и BASORD – Българска асоциация за изучаване на затлъстяването и съпътстващите заболявания (2009).

Доц. Д-р Радост Асенова е дългогодишен национален представител на България в EGPRN (European General Practice Research Network) (2001-) и учредител и Председател на Сдружение на обучители и изследователи в България по обща медицина (СОИБОМ) (2014-).

Има 4 награди от български конгреси с международно участие в областта на храненето, диететиката и метаболитните заболявания с фокус деца със затлъстяване и наднормено тегло.

Доц. Асенова има участие в над 25 научни проекта, от които над 10 международни.

Тя е модератор в международни и национални форуми, рецензент на 6 международни списания и множество абстракти за водещи международни организации по обща медицина.

Доц. Д-р Радост Асенова е член на редакционните колегии на 3 международни списания и научен секретар на списание Обща медицина, което е индексирано в Scopus.

### **3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи**

Темата на дисертационния труд на Доц. Д-р Радост Асенова „Пътят от професионалното изпепеляване към професионалното удовлетворение в общата медицинска практика. Обща медицина като професионален избор“ е много актуална по редица причини.

Тя дава цялостна картина на състоянието на общата медицина у нас, 20 години след старта на Здравната реформа. Разглежда детайлно факторите, свързани с устойчивостта на професията ОПЛ и уязвимостта, поради която лекарите развиват burnout синдром. Цел на това проучване е изготвяне на интервенционален модел за професионално ориентиране на младите медици.

Доц. Радост Асенова е първият учен у нас, който изследва синдрома на професионалното изпепеляване сред ОПЛ и сравнява профила на ОПЛ през 2003 и 2019 година.

Във връзка с голямата международна дейност на доц. Д-р Радост Асенова и участие в научни форуми за обучение в общата медицинска практика тя валидира и въвежда нови методи за оценка и дефиниране на различни понятия за България като оценка на споделено вземане на решение (SDM – Q - Doc Bulgarian, полиморбидност, пациент-центрираност и др.

#### **4. Познаване на проблема**

Доц. Д-р Радост Асенова е водещ учен у нас по отношение на обучението по обща медицина, оценката и изследването на проблемите на ОПЛ, които са залегнали в настоящия ѝ дисертационен труд. Тя познава в детайли всички аспекти на общата медицинска практика, положителните и отрицателните страни в професията на ОПЛ.

#### **5. Методика на изследването**

Избраната методика е оригинална комбинация от качествени и количествени изследователски методи, което позволява детайлна оценка и очертава взаимовръзките по отношение на уязвимостта и устойчивостта в професията на ОПЛ.

Чрез избраните методи, Доц. Д-р Радост Асенова извършва комплексна характеристика на позитивните аспекти в общата медицинска практика у нас и прави оценка на нивата на бърнauta сред ОПЛ в динамика.

#### **6. Характеристика и оценка на дисертационния труд**

Поставената цел на дисертационният труд е постигната напълно чрез изпълнение на 6 основни задачи.

Важно предимство за цялостната оценка на научния труд е изследването влияние на личностови и професионални фактори, стил и начин на живот, свързани с превенцията на синдрома на изпепеляването сред ОПЛ.

Това е първият многостранен анализ у нас по отношение на състоянието на общата медицинска практика с фокус общопрактикуващите лекари за период от 20 години.

Изграденият интервенционален модел за професионално ориентиране отразява реално получените резултати от научно-изследователската работа и е важен инструмент за ефективна превенция на синдрома на изпепеляване сред ОПЛ.

## **7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката**

Доц. Д-р Радост Асенова е обобщила предимствата на дисертационния си труд в няколко категории приноси: с оригинален характер, потвърдителни и с приложен характер.

Приемам всичките 9 посочени приноси за достоверни и подкрепени с материал в дисертационния ѝ труд, но може би най-важни за общата медицина у нас са приносите с практически-приложен характер, а именно: валидираните въпросник за оценка на споделено вземане на решение SDM-Q-Doc Bulgarian и дефиницията за полиморбидност на български език, учредяването на професионалната мрежа (СОИБОМ), която промотира специалността и създава международни, интердисциплинарни връзки, както и разработеният интервенционален модел за професионално ориентиране за ефективна превенция на синдрома на изпепеляване.

## **8. Преценка на публикациите по дисертационния труд**

По дисертационния труд, Доц. Д-р Радост Асенова е посочила 13 публикации в научни издания, реферирани и индексирани в световно известни бази данни с научна информация в Scopus и/или Web of Science, в т.ч. 5 статии с IF, от които 8 на английски и 5 на български език.

Във връзка с разработваната тема тя е представила общо 17 цитирания на 2 статии в такива списания.

## **9. Лично участие на автора**

Изследванията по дисертационния труд са проведени лично от доц. Д-р Радост Асенова.

## **10. Автореферат**

Авторефератът отразява изцяло същността на дисертационния труд, постигнатата цел и изпълнението на посочените задачи, както и направените изводи.

## **11. Критични забележки и препоръки**

Нямам никакви критични забележки и препоръки към проведеното изследване и комплект материали.

## **12. Лични впечатления**

Познавам д-р Радост Асенова още от 2000 г. в началото на нейната академична кариера като докторант. Тя се отличава с голямо трудолюбие и упоритост, с широки интереси в областта на превантивната и общата медицина и организацията на здравеопазването.

Нейна заслуга за развитието на специалността обща медицина в България са международните ѝ контакти и участието ѝ в европейски и световни организации по обща медицина, както и в редакционните бордове на редица специализирани списания в областта на общата медицинска практика.

## **13. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати**

Считам, че дисертационният труд на Доц. Д-р Радост Асенова има голямо значение за теоретичното и практическо развитие на специалността обща медицина и общата медицинска практика у нас.

## ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Оценявам дисертацията на Доц. Д-р Радост Спиридонова Асенова, д.м. като много актуална и ценна за общата медицинска практика у нас.

Дисертационният труд съдържа важни научни и приложни резултати и отговаря на всички на изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на МУ - Пловдив.

Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на изискванията на МУ – Пловдив.

Дисертацията показва задълбочените теоретични и практически знания и професионални умения на Доц. Д-р Радост Асенова, д.м. по научна специалност „обща медицина“ и демонстрира нейните качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Всичко това ми дава право и основание да препоръчам на членовете на уважаемото Научно жури да гласуват положително и да предложат на Ректора на МУ – Пловдив да присъди научната степен „доктор на науките“ на Доц. Д-р Радост Спиридонова Асенова, д.м. по научната специалност „обща медицина“.



03.09.2021 г.  
гр. Варна

Рецензент: Проф. Д-р Валентина Маджова, д.м.  
Ръководител на Катедра Обща медицина  
Медицински Университет – Варна